

VASKO LIPOVAC

GRAFIKE 1970. – 1990.

Vasko Lipovac, slikar, kipar i grafičar, rođen je 14. lipnja 1931. godine u Kotoru.

Nakon završetka srednje škole u Kotoru, upisuje u Zagrebu Akademiju primjenjenih umjetnosti na kojoj diplomira 1955. Od 1955 do 1959. Suradnik je Majstorske radionice prof. Krste Hegedušića.

Od 1956. godine izlaže na stotinjak samostalnih izložbi, te skupno na više stotina izložbi u Hrvatskoj i svijetu.

Vasko Lipovac dobitnik je brojnih nagrada za skulpturu, slikarstvo, ilustraciju, crtež, dizajn, grafiku te javne spomenike.

Vasko Lipovac preminuo je u Splitu, 4. srpnja 2006.

VASKO LIPOVAC

GRAFIKE 1970.-1990.

Lipovčev umjetnički opus, koji nam se čini toliko familijarnim kao da je dio naše osobne i zavičajne historije, pokazuje se danas kao neiscrpan rezervoar tema i formalnih istraživanja. Unatoč jednoznačnim ocjenama koje su o njemu napisane s najautoritativnijih mjesta, još uvijek nas u mnogočemu iznenađuje. Pogledom izbliza, cjelina tog djela prikazuje se i u nizu nerazdruživih opreka. U stotinama slika, crteža i grafika koje su ostale iza njega (a koje tek treba katalogizirati), otkrivamo kako se Lipovac malo pomalo približavao traženoj formi. Njegove umjetnine imaju karakter etida, ali su uvijek iznenađujuće dovršene. Shvaćamo kako je Lipovac želio ostati obrtnik jednako koliko je htio biti i krajnje versatilni umjetnik, koji se igra svim mogućim medijima i tehnikama - ovdje: sitotiskom, linorezom i drvorezom, air-brushom i pečaćenjem...

Unatoč "sadržajnoj" evoluciji koju je prošla njegova umjetnost tijekom šest desetljeća, lako ćemo uočiti njenu izrazitu homogenost. Ne radi se, naravno, o tapkanju u mjestu nego o energičnom širenju humanističkog smisla njegovih figura. U percepciji opće publike Lipovac je ostao umjetnik konzervativnih baštinskih tema, ali - kako pokazuju ove grafike (i još više crteži koje tek treba razvrstati i prezentirati) - on je je volio i promjene, i nagle, koje brišu prethodno dosegnuto. Zbog ulančanosti djela i ciklusa svaka je Lipovčeva izložba svojevrsna retrospektiva, pa je to i ova, upriličena na kraju još jednog Splitgraphic bijenala. Na njoj otkrivamo, uz neke već poznate grafike, i dijelove nepoznatih ciklusa iz 1970-ih i 80-ih godina, koji se čine ishodištima tolikih formalnih metamorfoza njegove umjetnosti.

Lipovčeva umjetnost istodobno je izrazito ludička i racionalna. Njegov stil povezuje linearnost crteža i kaleidoskop boja. No crtež može jednom biti čvrst poput kalupa, drugi put kaligrafski narativan; boje mogu oscilirati od jedre polikromije do crne monokromije. Kada radi skulpture želi da djeluju na oko prvenstveno glatkom slikanom površinom; kada slika želi da mu figura diše volumenom skulptura. Ne znam jesu li, pritom, grafičari u stanju objasniti postupak kojim je postizao efekte tonskih modulacija, toliko karakteristične za njegove grafike, kojima je ovladao nakon niza eksperimenata.

Vasko je krenuo nakon Akademije u duhu osnovnih aspekata pop-arta, razvijajući ih, odnosno postupno ih regionalizirajući. To potvrđuje tehnološki gotovo savršeno dorađeni aditivni, upravo euklidski princip oblikovanja njegovih djela; njihova psihološka aseptičnost a istodobno izrazita erotičnost glatke epiderme naslikanih figura; lakoća kojom je prelazio iz tehnike u tehniku, iz narudžbe u narudžbu, te izrazita komunikativnost. Sve te odlike stekao je na

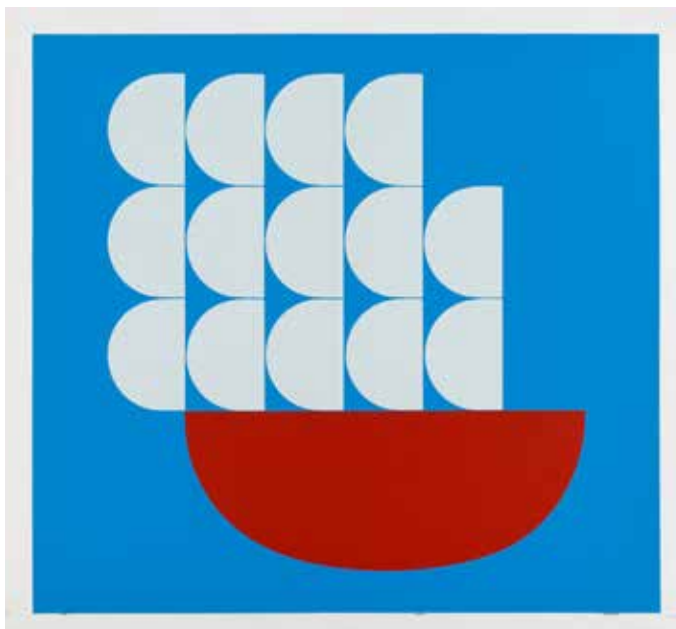
glasovitoj zagrebačkoj Akademiji primijenjenih umjetnosti koju je studirao u klasi Željka Hegedušića i Koste Angelija Radovanija. (Riječ je o Akademiji koja nije, začudo, trajala ni punih šest godina - od 1949. do 1955.) Ive Šimat Banov u svojoj kapitalnoj sintezi "Hrvatsko kiparstvo od 1950. do danas" nedavno je izvrsno definirao niz zajedničkih morfoloških i stilističkih crta u umjetnika koji su izašli iz te u mnogo čemu jedinstvene "škole" (a pohađali su je na pr. Zvonimir Lončarić, Zlatko Bourek, Jagoda Buić, Mladen Pejaković, pa Ante Jakić, Ordan Petlevski, ali i Pavao Štalter). Ali, u Lipovca ne nalazimo za tu školu toliko karakterističan ferment nove fantastike i novog (karikaturalnog) nadrealizma, niti njegov specifični plastični i ikonografski geg igdje poprima sardonski, podrugljiv ton. On je s jedne strane cool romantik - kada u zaokruženim tematskim serijalima permutira zavičajne lozinke i sažete vizualne anegdote doživljene u djetinjstvu, prepričane u zreloj dobi. S druge strane, njegova umjetnost (posebno do 1980-ih godina) trajno dopire do granica formalne apstrakcije, pa se često pitamo prikazuju li te slike zaista antropomorfne figure ili ih mi takvim prepoznamo u njegovim igrama bazičnim elementima geometrije (kugla, valjak, stožac).

Od vremena do vremena javljali su se ciklusi koji su izazovno ukazivali na mogućnost izlaska iz kruga tema i formi po kojima je postao lako prepoznatljiv i drugačiji od svih drugih. U istom atelieru, pored bića glatke pocakljene epiderme, usporedo se razvijao neki soj čeljadi hrapave čudi. To se odnosi posebice na brojne crteže i grafike, iz raznih razdoblja stvaranja, lomljenih ili izjedenih rubova. Pitanje je što bi se dogodilo da se Lipovac stvarno okrenuo od "tehnološke dovršenosti" svog okruglog preciznog crteža i oblikovanja, prema monumentalnoj i crnoj, oporo rezanoj liniji, te da je tijela i lica tih figura rastvorio psihičkim nemirnom.

Ostavio nam je nevjerojatno bogat opus. Stvorio je specifičnu, usudio bih se reći - neo-bidermajersku umjetnost, jedinstvenih dosega i dometa. Zbog blagotvornog učinka koje je njegovo djelo uvijek proizvodilo, ono zaslužuje mnogo više od toga da u fragmentima bude izloženo na zidu ove ili one galerije suvremene umjetnosti, ili da stoji u nekom kutu naših tinela. Vasku bismo trebali obećati barem jedno - da ćemo sačuvati njegov jedinstveni atelier u Vukovarskoj, održati ga trajno otvorenim za sve buduće naraštaje koji ne smiju zaboraviti žargon autentičnog duha našeg vremena - takvog kakvo je već bilo. On mora ostati otvoren za naraštaje koji bi morali znati što smo voljeli i u čemu smo uživali mi koji smo imali čast Vaska osobno poznavati, i ne samo kao umjetnika nego i kao čovjeka jedinstvene humanističke stature. *Joško Belamarić*

Bez naziva, kombinirana tehnika, 50x70, 1969.

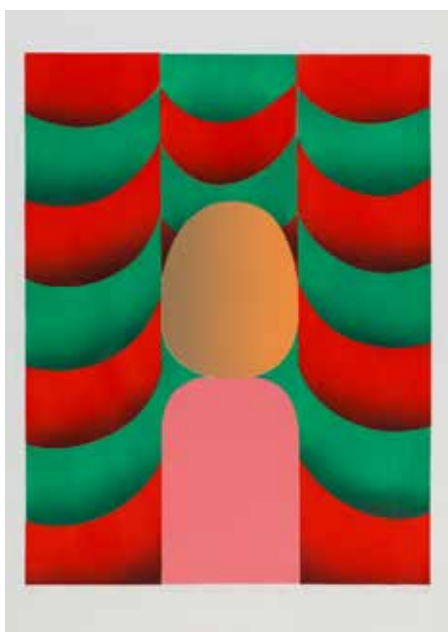
Bez naziva, linorez, 54x62 cm, 1970.

Iz ciklusa Marko Polo, linorez, 70x50, 1970.

Figura i brod, linorez, 50x70, 1971.

Pred zastavom, linorez, 1971.

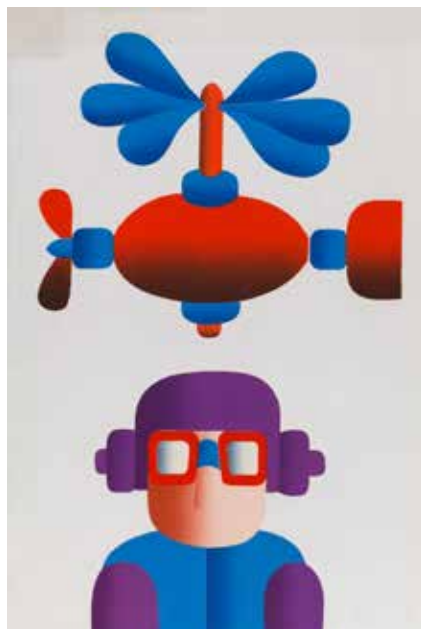
Mornar sa zastavicama, linorez, 50x70, 1971.

Narcis 2, linorez, 1972.

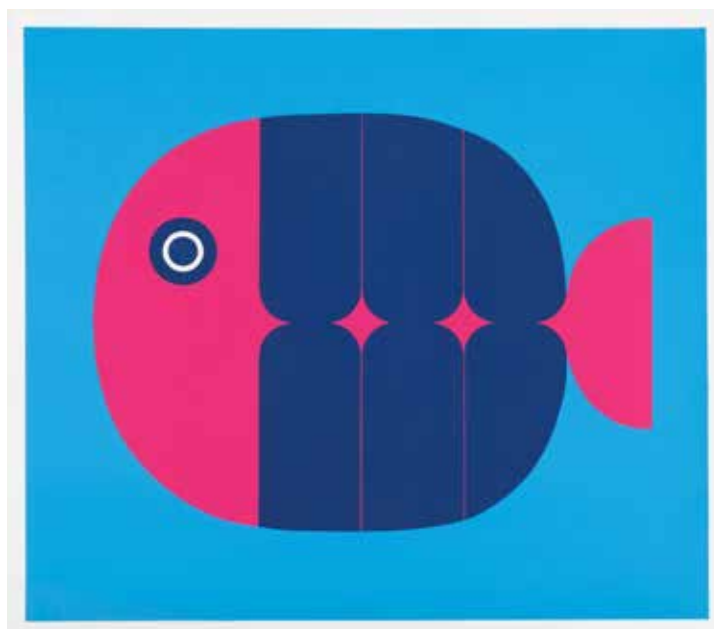
Jabuka na glavi, linorez, 45,3x66, 1972.

Bez naziva, linorez, 70x100, 1972.

Bez naziva, linorez, 47x59, 1972.

Ružičasta riba, sitotisak, 62x35, 1973.

Bez naziva, komb. tehnika, 46x60, 1973.

Gola i bosa, sitotisak, 70x100, 1974.

Bez naziva, sitotisak, 50x70, 1974.

Radost, sitotisak, 50x70, 1975.

Bez naziva, sitotisak, 50x70, 1975.

Igra s loptom, sitotisak, 50x70 1976.

Na suncu, sitotisak, 50x70, 1976.

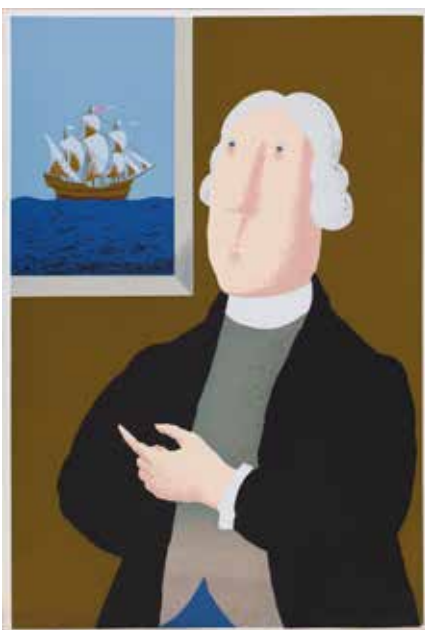
Dvoje, sitotisak, 50x70, 1982

Mornar, sitotisak, 1982.

Bez naziva, 50x70, 1984.

Bez naziva, sitotisak, 50x70, 1985.

Bez naziva, sitotisak, 50x70, 1985.

Iz ciklusa "Marul", drvorez, 35x50, 1987.

Izložba je realizirana
uz potporu
Grad Split

U suradnji s
Atelje Vasko Lipovac
Vukovarska 8a
Split
www.vaskolipovac.com
info@vaskolipovac.com

Organizacija
**Međunarodni
bijenale grafike
Splitgraphic**

**Galerija
Studio Naranča**
Majstora Jurja 5
Split
www.splitgraphic.hr
splitgraphic@gmail.com

Predgovor izložbi
Joško Belamarić

Izbor radova:
**Šime Vulić,
Mario Lipovac**

Fotografije
Robert Matić

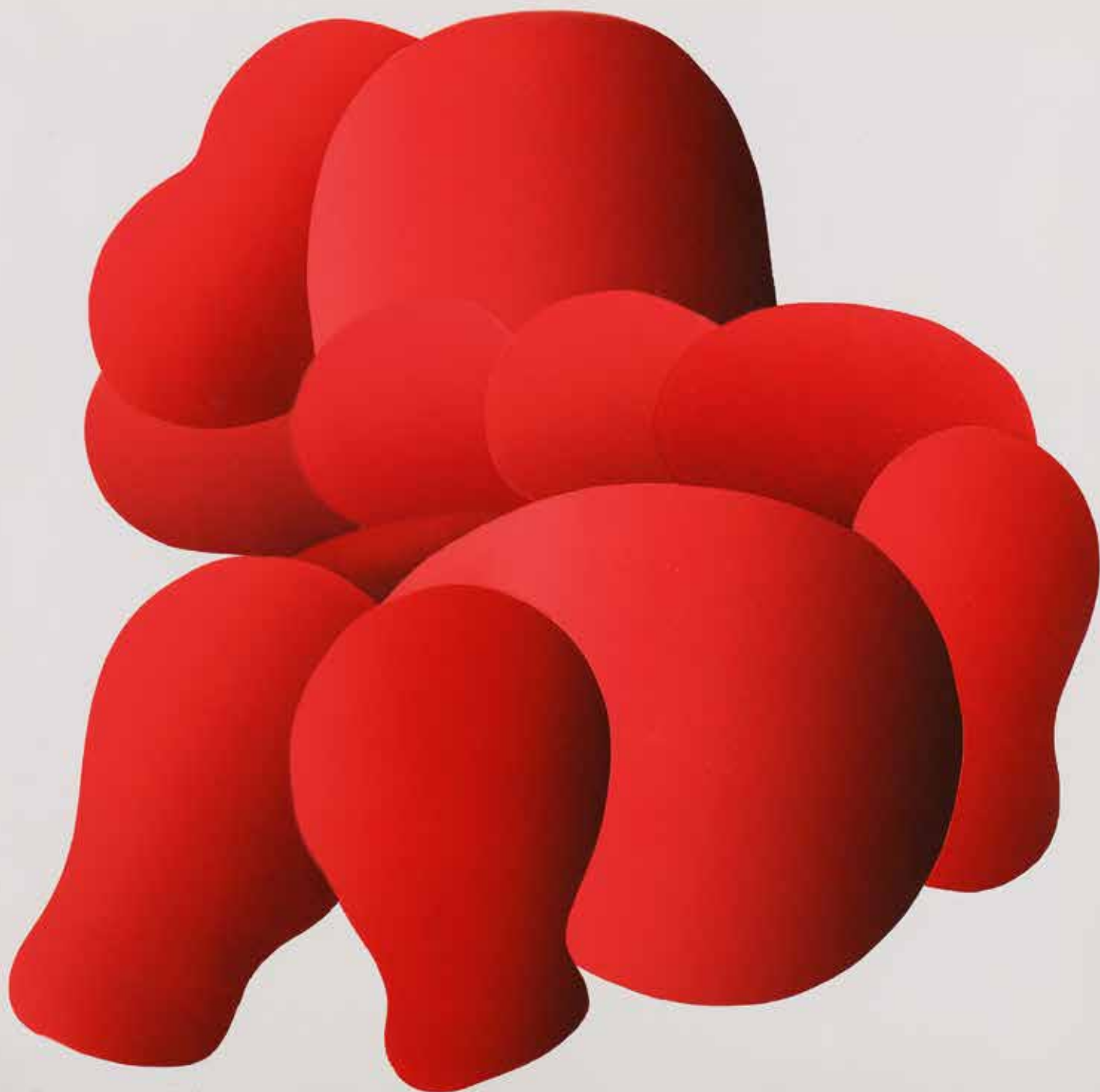
Oblikovanje kataloga
DZN studio

Medijski pokrovitelj
Slobodna Dalmacija

Tisak
Kerschoffset

Naklada/ Edition
300 komada

2015.

Pravna zbirka

1970-1990

izdavač: V. Lipovac

VASKO LIPOVAC

GRAFIKE 1970. – 1990.